

Onderwerp OV-bureau Groningen Drenthe: jaarstukken 2022 en kaderbrief 2024
ter bespreking
Steller Koen Olde Monnikhof

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06-83670976 Bijlage(n) 3 Ons kenmerk 100094-2023
Datum 5-4-2023 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de jaarstukken 2022 met de goedkeurende verklaring van de accountant en de kaderbrief 2024 toe van het OV-bureau Groningen Drenthe (vanaf nu: OV-bureau). Met deze toezending ontvangt u als deelnemende partij van een gemeenschappelijke regeling – conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) – de algemene financiële kaders en beleidsmatige kaders vóór 15 april van het voorgaande jaar. De kaderbrief wordt vervolgens uitgewerkt in de ontwerpbegroting 2024, die u vóór 1 mei ontvangt en waar uw raad de mogelijkheid heeft om een zienswijze in te dienen. Uw eventuele inbreng op de kaderbrief en de u nog toe te zenden ontwerpbegroting zal worden betrokken bij de vaststelling van de begroting 2024 van het OV-bureau.

De jaarstukken 2022 en de kaderbrief 2024 zijn op 16 maart 2023 door het Dagelijks Bestuur van het OV-bureau doorgestuurd naar het Algemeen Bestuur voor behandeling in de vergadering van 5 april 2023 (of reservedatum 11 april 2023).

Ten slotte informeren wij u in deze brief over de conferentie van het Nationaal Openbaar Vervoer Beraad (NOVB) op 16 februari jl., die in het teken stond van urgente vraagstukken in het OV.

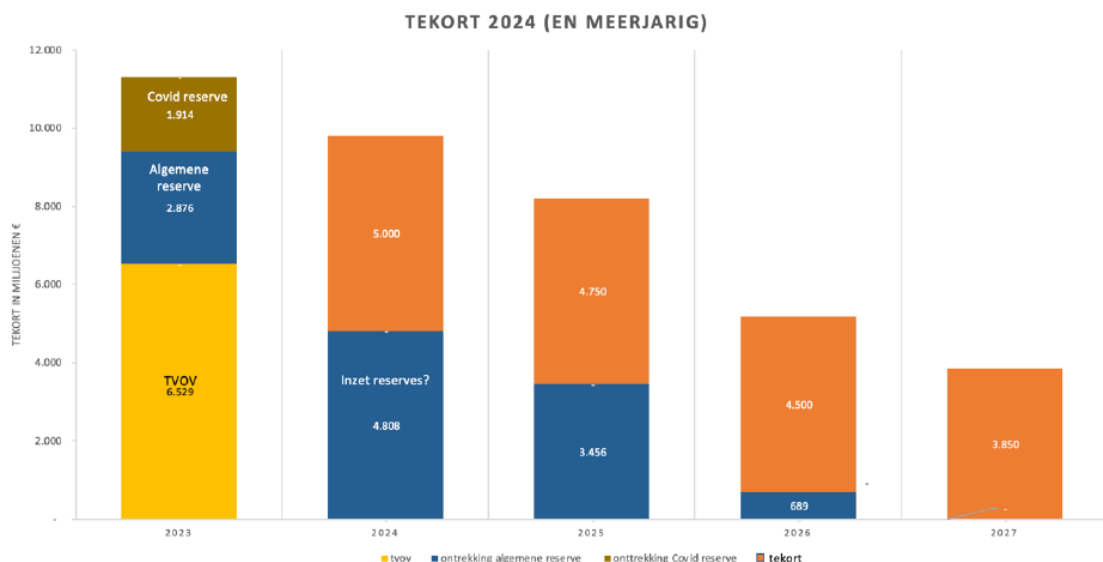
Kaderbrief 2024

De COVID-19 pandemie heeft ons dagelijkse leven op sommige punten sterk beïnvloed. Er wordt meer thuisgewerkt, studenten volgen colleges steeds vaker online en de elektrische fiets is een alternatief voor met name de korte reisafstanden. Deze nieuwe patronen zijn terug te zien in het OV. De reizigersaantallen en reizigerskilometers zitten op gemiddeld 80 procent en respectievelijk gemiddeld 90 procent ten opzichte van 2019. In plaats van de groei in het OV die we een aantal jaren geleden voor ogen hadden, ontkomen we er niet aan om het OV-aanbod aan te passen aan het ‘nieuwe normaal’.

Volgvel 1

Naast de achterblijvende reizigersaantallen en reizigersinkomsten heeft het OV te maken met de effecten van stijgende brandstof- en energieprijzen en een hoog ziekteverzuim. Ondanks de lagere inkomsten en stijgende kosten heeft het OV-bureau ervoor gekozen om het dienstregelingsniveau relatief hoog te houden (ongeveer 95 procent t.o.v. 'normaal'), zodat Groningen en Drenthe met het openbaar vervoer goed bereikbaar zijn gebleven.

Met aanwending van een deel van de reserves van het OV-bureau en de ondersteuning vanuit het Rijk in de vorm van een transitievergoeding OV 2023 (TVOV2023) heeft het OV-bureau voor 2023 zicht op een nulresultaat. Bovenstaande ontwikkelingen zorgen voor een verwacht tekort van €9,8 mln in 2024. Eind 2022 werd nog een tekort voor 2024 verwacht van € 6,3 mln. Daarmee is het nu voorziene tekort voor 2024 met €3,5 mln gestegen. Een verklaring hiervoor is te lezen in de kaderbrief. Opgeteld prognosticeert het OV-bureau een verwacht tekort van €27 mln t/m 2027. Na het gespreid inzetten van de algemene reserve zijn er aanvullende maatregelen nodig om tot een sluitende begroting te komen.

Voor het oplossen van het resterende tekort in 2024 ziet het OV-bureau de verschillende opties:

1. *Maatregelenpakket n.a.v. Urgentieconferentie OV op 16 februari 2023.* Het doel van deze landelijke bijeenkomst was om uiteindelijk te komen tot een effectief maatregelenpakket waarin zowel het Rijk, OV-bedrijven en decentrale overheden bijdragen aan een aantrekkelijk en betaalbaar OV-systeem. Er is afgesproken om samen aan de slag te gaan met het uitwerken van maatregelen om de aantrekkelijkheid van het OV te vergroten, kosten voor vervoerders en overheden te beheersen en in te zetten op extra OV-personeel. Het ministerie van IenW heeft onder andere vervoerders verzocht om een landelijk ticket te ontwikkelen waarbij een (tijdelijk) verlaagd extra tarief reizigers moet winnen en een impuls moet bieden voor het OV-gebruik. Aan de hand van de uitkomsten van de conferentie wordt in de komende maanden verder gesproken. Er is met de deelnemers van de conferentie dan ook afgesproken op korte termijn opnieuw bij elkaar te komen en de oplossingen verder uit te werken. In de bijlage vindt u de brief van de staatssecretaris van IenW over de resultaten van de conferentie.

Volgvel 2

2. *Dienstregeling 2024 aanpassen aan het 'nieuwe normaal'*. Eerder in deze brief is het veranderende gebruik van het OV toegelicht. Het OV-bureau denkt met het in lijn brengen van de dienstregeling met het 'nieuwe normaal' een besparingspakket van maximaal €2-2,5 mln te kunnen realiseren. Hierbij valt te denken aan het aanpassen van de frequentie van bepaalde lijnen of het vergroten van de flexibiliteit in de dienstregeling door het aanbod beter af te stemmen op de vervoervraag. Meer bezuinigen kan, maar dit heeft grotere gevolgen voor het OV-aanbod in Groningen en Drenthe.
3. *Aanvullende bijdrage vanuit de deelnemende partijen*. In Nederland ligt de verantwoordelijkheid voor het OV in eerste instantie bij het Rijk, de vervoersautoriteiten in de Randstad en de provincies. De provincies krijgen hiervoor middelen via de algemene uitkering van het provinciefonds, gemeenten zoals Groningen ontvangen hiervoor geen middelen. In Groningen en Drenthe is het opdrachtgeverschap voor het openbaar busvervoer door de beide provincies en de gemeente Groningen neergelegd bij het OV-bureau. Binnen het OV-bureau heeft de gemeente Groningen dus een bijzondere positie, want zij ontvangt geen rijksbijdrage, maar is desondanks wel risicodragend voor eventuele tekorten.
4. *Reizigerstarieven*. De (landelijke) indexatie op de reizigerstarieven is onvoldoende om de kostenstijging van het vervoer te dekken. In lijn met besluitvorming in het verleden ligt het niet voor de hand om de reizigerstarieven (extra) te verhogen om het tekort op te lossen.
5. *Infrastructuur versnellen*. Het versnellen van de infrastructuur is goed voor de doorstroming en betrouwbaarheid van het OV en levert op langere termijn een gunstigere exploitatie op. De gemeente Groningen heeft hier in het verleden diverse investeringen gedaan en de insnijding bij het Emmaviaduct is het volgende voorbeeld. Zoals aangegeven, zijn dit langdurige trajecten waarvan de (financiële) effecten pas later zichtbaar zijn.

Naast bovenstaande maatregelen heeft het DB in november 2022 besloten tot de 'businesscase zero emissie'. Het vervangen van bijna alle bestaande bussen die nog rijden op HVO (Hydrotreated Vegetable Oil) door volledig elektrische bussen zorgt voor een verlaging van de kosten van het OV op de langere termijn. Tegelijkertijd wordt recht gedaan aan de ambitie om zo schoon mogelijk vervoer te hebben. De verlaging van de kosten zit al in het meerjarenbeeld verwerkt.

De bovenstaande oplossingsrichtingen zullen verder worden uitgewerkt in de ontwerpbegroting 2024 die u voor 1 mei krijgt toegestuurd.

Hoofdpijnen beleid 2024

Oude reizigers zijn in bepaalde mate weer terug in het OV, maar reizen per hoofd vaak minder. Het OV-bureau zet daarom in op 'de nieuwe reiziger'. Het OV-bureau legt zich

Volgvel 3

hier extra op toe door bedrijven en instellingen actief te benaderen en door zich in (marketing)uitingen specifiek op deze doelgroep te richten. Ook moet OVpay – het betalen met bankpas – een barrière slechten om met het OV te reizen. In 2024 blijft het OV-bureau streven naar:

- een goede ontsluiting van het landelijk gebied en (nieuwe) wijken, door het dagdekkend en frequent verbinden van knooppunten (hubs) en daar de verbinding te leggen met kleinschaliger vormen van vervoer (andere modaliteiten zoals hubtaxi, fiets ed) en;
- een toekomstvaste bereikbaarheid van en naar de steden door goede en snelle verbindingen.

Jaarstukken 2022

In 2022 is de dienstregeling licht aangepast aan de lagere reizigersaantallen. Zeker ten opzichte van andere vervoerregio's (waar bijvoorbeeld vakantiedienstregelingen van 85 procent zijn gereden) is de dienstregeling er in Groningen en Drenthe op een relatief hoog niveau van ongeveer 95 procent gebleven. Het is een bewuste keuze van het bestuur en de colleges van de provincies Groningen, Drenthe en gemeente Groningen geweest om het vervoer op niveau te houden en eventuele hieruit voortkomende tekorten te dragen. Er is een bijdrage vanuit de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen beschikbaar gesteld om de vervoerder deels en eenmalig te compenseren voor de gestegen kosten en het ziekteverzuim. Ondanks dat het OV-bureau en de decentrale overheden geen directe rol hebben in het huidige conflict tussen de werkgever en de werknemers, hebben we hierin onze verantwoordelijkheid genomen.

De jaarrekening 2022 sluit af met een negatief resultaat van € 1,8 mln. Dit tekort zal na resultaatbestemming worden onttrokken aan de COVID-19 reserve. Eind 2022 was het verwachte negatieve resultaat €2,1 mln. Hiervoor was een onttrekking begroot van € 2,1 mln uit de reserves. Deze onttrekking wordt nu, na resultaatbestemming, € 1,8 mln. Het resultaat over 2022 is hiermee € 0,3 mln minder negatief dan eind vorig jaar was voorzien. Het weerstandsvermogen (algemene reserve en COVID-19 reserve) komt eind 2022 (na resultaatbestemming) uit op € 14,3 mln. Hiermee is de weerstandscapaciteit per 31 december 2022 nog voldoende hoger dan de ondergrens van € 4.750.000. Met de in de kaderbrief 2024 voorgestelde inzet van reserves komt de weerstandscapaciteit op termijn op nul.

Proces kaderbrief in relatie tot begroting 2024

De kaderbrief geeft richting aan de ontwerpbegroting 2024 die u vóór 1 mei krijgt toegestuurd. In het voorjaar zal het OV-bureau een informatiebijeenkomst organiseren voor uw raad en de provinciale staten. Het OV-bureau praat u dan bij over de belangrijkste (financiële) ontwikkelingen in het OV.

U kunt naar aanleiding van de informatiebijeenkomst en deze kaderbrief aan de wethouder die de gemeente Groningen in het bestuur van het OV-bureau

Volgvel 4

vertegenwoordigd meegeven in welke richting oplossingen gezocht moeten worden voor de begroting 2024. Op de ontwerpbegroting 2024 heeft u de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

locoburgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.